

INITIATIV FOR REN ENERGI I UTVIKLINGSSAMARBEIDET

Utarbeidet av UD/Norad

Seksjon for utviklingspolitikk
Oslo 22.03.07

1. INNLEDNING OG BAKGRUNN

I den internasjonale utviklingsdebatten har det blitt en økende erkjennelse av at tilgang til ren energi er viktig og nødvendig for fattigdomsbekjempelse og en forutsetning for økonomisk vekst. Økt tilgang til energi er ikke et mål i seg selv, men et middel til bærekraftig utvikling. En større innsats på ren energi og energieffektivisering i våre samarbeidsland vil være et sentralt bidrag til dette.

Mer enn 80 prosent av verdens energiforbruk er i dag basert på fossile energikilder. Bruk av fossil energi medfører store klimagassutslipp. For å redusere klimaendringer som følge av økt drivhuseffekt må verdens avhengighet av fossil energi minskes. Rapporten fra FNs klimapanel viser klart at klimaendringene er menneskeskapte og at konkrete tiltak må settes inn for å redusere klimagassutslippene. Stern-rapporten viser også at det lønner seg å sette inn tiltakene nå. Kostnader til tilpasning og utslippsreduksjoner vil bli større jo lenger vi venter. Disse to rapportene aktualiserer og synliggjør de utfordringene vi står overfor og som energisektoren må forholde seg til.

Regjeringen har satt spørsmål knyttet til energi og klima høyt på den innenriks- og utenrikspolitiske dagsorden. Dette initiativet for økt satsing på ren energi innen utviklingssamarbeidet, vil sammen med Olje for utvikling initiativet, utgjøre en viktig del av den helhetlige norske politikken på energiområdet.

På Gleneagles-møtet i 2005 vedtok G8 en handlingsplan for klima og energi. Som respons på dette har Verdensbanken utarbeidet et "Investment Framework for Clean Energy and Development" med tre hovedpunkter; i) energi for utvikling og tilgang til energi for de fattigste; ii) overgang til lav-karbon økonomi; og iii) tilpasning til klimaendringer. De regionale utviklingsbankene er også i ferd med å foreslå tilsvarende initiativer og en rekke givere er nå i ferd med å øke sin innsats innen ren energi og klima.

Energisituasjonen i Afrika er særlig kritisk. Mer enn 500 millioner mennesker mangler tilgang til elektrisitet og høye oljepriser medfører store makroøkonomiske konsekvenser for landene. Høye oljepriser, tørke med påfølgende redusert produksjon fra vannkraftsanlegg og mangler i nedbrutte overførings- og distribusjonsnett kjennetegner situasjonen i store deler av Afrika. Samtidig har olje- og gassforekomstene i enkelte afrikanske land ført til raskt voksende interesse fra utenlandske investorer, spesielt fra Kina. Afrika er også utsatt for klimaendringer som ikke bare skyldes naturgitte forhold, men som forsterkes av utbredt fattigdom, høy befolkningsvekst og svakt styresett. Samlet gjør disse faktorene Afrika til verdens mest sårbare kontinent. Mange land i Asia har de samme utfordringene når det gjelder tilgang til energi. Her vil også reduksjon av klimautslipp fra de raskest voksende økonomiene være en sentral utfordring.

Dette dokumentet gir føringer for arbeidet med ren energi i utviklingssamarbeidet i perioden fram mot 2015. Det er videre et bidrag til å operasjonalisere målsetningen i Regjeringens handlingsplan for miljørettet utviklingssamarbeid om å øke de fattiges tilgang til ren energi. En 4-årig tiltaksplan med forslag til konkret operasjonalisering vil bli utarbeidet og oppdatert årlig.

2. PREMISSE

Tusenårsmålene kan ikke oppnås uten at tilgangen til energi forbedres i fattige land. Tilgang på energi er en sentral faktor i et lands investeringsklima og nødvendig for produksjon og sysselsetting. Sosial og økonomisk utvikling forutsetter tilgang på bærekraftige energiløsninger. Utvikling av moderne energiforsyning i et land krever langsiktighet og politisk prioritering. Støtte til bruk av ren energi vil videre være et sentralt bidrag til kampen mot klimaendringer. Dette betinger en bedre kobling mellom miljø- og energiområdet i utviklingsarbeidet.

Norge har gjennom sine naturlige forutsetninger bygd opp ledende internasjonal kompetanse og industri innen forvaltning av energiresurser, utbygging og drift av vannkraft, utvikling og bruk av andre rene energikilder, transmisjon og distribusjon av elektrisk kraft, inklusive elektrifisering, regionalt kraftsamarbeid og forskning og høyere utdanning på energiområdet. Videre har Norge god kompetanse knyttet til samlet planlegging for bruk og vern av vannressursene og sammenhengen mellom energi og miljø. Fra norsk side kan man trekke på mange tiårs erfaring fra utviklingssamarbeid innen energisektoren og med utgangspunkt i denne tilby en samlet satsing på ren energi tilpasset de spesifikke utfordringene i våre samarbeidsland.

I Soria Moria-erklæringen er Regjeringens visjon at Norge skal være en miljøvennlig energinasjon og være verdensledende innenfor utviklingen av miljøvennlig energi. Olje og energi er et prioritert satsingsområde for norsk utviklingssamarbeid. Med sikte på at Norge skal bli et ledende land på miljøområdet la Regjeringen i juni 2006 frem en Handlingsplan for miljørettet utviklingssamarbeid, hvor klimaendringer og tilgang til ren energi er ett av fire tematisk prioriterte områder.

Energisektoren forutsetter regionalt samarbeid for å fremme økonomisk integrasjon, utvikling av regional infrastruktur og krafthandel. Regionale institusjoner og organisasjoner vil derfor spille en viktig rolle.

De senere år har det vært økende internasjonal interesse for "den norske modellen". Til grunn for denne modellen ligger en forståelse av at landets naturressurser tilhører fellesskapet og at staten har et ansvar for å sikre at en rimelig andel av de verdiene disse ressursene skaper kommer hele befolkningen til gode. I Norge har derfor staten og lokalforvaltningen en sentral rolle når det gjelder forvaltning av energiresursene og de verdiene disse skaper gjennom regulering av produksjon og distribusjon. Dette har bidratt til betydelige inntekter til offentlig sektor lokalt og sentralt, samtidig som lokalt næringsliv har blitt tilgodesett med billig energi og utkantstrøk har fått tilgang på energi på samme vilkår som sentrale strøk. I den norske modellen inngår både statlig, kommunalt/fylkeskommunalt og privat eierskap til de, etter hvert økonomisk selvstendige selskapene, som står for utbygging, produksjon og distribusjon av kraft.

Det har vist seg vanskelig å skaffe private investorer til investeringer i ren energi i fattige land. Dette dreier seg om langsiktige investeringer med høy risiko og ofte usikkert utbytte utover det samfunnsøkonomiske. Det er bred enighet om at det ikke er mulig å mobilisere tilstrekkelig kapital til de nødvendige investeringene i Afrika uten å få med kapital fra privat sektor. En forutsetning for å kunne øke produksjonen av ren energi i fattige land, spesielt i Afrika, vil derfor være at offentlige myndigheter og/eller bistandsfinansierte partnere bidrar til utbyggingskostnadene og at det utvikles bedre rammebetingelser for deltakelse fra privat

sektor. Myndigheter og bistandsfinansiering kan særlig benyttes til å redusere risikoen ved prosjekter, og til å gjøre tilstrekkelig med forundersøkelser og studier til at private investorer har et ferdig grunnlag til å vurdere prosjektene.

I forholdet til behovet for investeringer innen energisektoren vil det offentlige Norges innsats være relativt liten. Det vil derfor være sentralt å bruke de norske midlene på en katalytisk måte og skape synergier med andre tiltak. I våre samarbeidsland vil det være avgjørende å bidra til å utvikle en god, integrert energi- og miljøpolitikk som kan danne grunnlaget for en langsiktig utvikling av sektoren.

Satsingen på ren energi må som alt annet utviklingssamarbeid forholde seg til internasjonale utviklingspolitiske forpliktelser som er nedfelt i Pariserklæringen om bistandseffektivitet. Sentrale premisser for utviklingssamarbeidet er at landene selv må eie sin utviklingsagenda og at samarbeidet er forankret i nasjonale utviklingsstrategier og budsjetter og i størst mulig grad gjør bruk av landets systemer og prosedyrer, samt at innsatsen skal være basert på arbeidsdeling og koordinering mellom giverne.

De politiske målsettingene for norsk utviklingssamarbeid vil sammen med multilaterale deklarasjoner og anbefalinger for å skape en bærekraftig utvikling¹ gi grunnlaget for en felles internasjonal innsats på energifeltet.

3. HOVEDMÅLSETTING FOR OG INNRETNING AV INNSATSEN

3.1 Hovedmålsetting

Initiativet har som hovedmål å øke tilgangen på ren energi til en overkommelig pris, basert på langsiktig forvaltning av naturressurser og effektiv energibruk. Det skal bidra til økonomisk og sosial utvikling i utvalgte samarbeidsland og til det internasjonale arbeidet for å redusere klimautslipp.

3.2 Prioriterte innsatsområder

Det skal arbeides langsiktig både bilateralt og multilateralt. Initiativet skal knyttes opp til Norges internasjonale arbeid med energi og klima og konsentreres om de områder der Norge har spesiell kompetanse; som støtte til;

- Oppbygging av nasjonalt rammeverk (lovverk, reguleringer, institusjoner osv.) som stimulerer investeringer i produksjon av ren energi og energieffektivisering.
- Regional og nasjonal energiplanlegging, infrastrukturutvikling og handel.
- Tilrettelegging for og bidrag til investeringer i nasjonal og regional energiinfrastruktur (produksjon, transmisjon og distribusjon) og krafthandel.
- Landsbygdelektrifisering og småskala energiproduksjon fra ulike energikilder (vannkraft, sol, biomasse, vind).
- Utvikling av integrerte løsninger som bidrar til lokal næringsutvikling.
- Kunnskaps -, kompetanse – og teknologiutvikling.
- Analyser av utviklingslandenes tilgang på, kontroll over, behov for, handel med og forvaltning av ren energi.

¹ Viktig for energibistanden er særlig deklarasjoner og anbefalinger fra Agenda 21 (1992), Niende sesjon i FNs komité for bærekraftig utvikling (CSD-9) (2001), Toppmøtet i Johannesburg om bærekraftig utvikling (2002), Konferansene om fornybar energi i Bonn (2004) og Beijing (2005), CSD-14 (2006) og det kommende CSD-15 (2007).

Kvinner og barn har ofte den største belastningen både når det gjelder innsamling av og forurensning fra bruk av tradisjonelle energikilder. Utviklingssamarbeid om ren energi skal bidra til å bedre kvinners stilling og deres energibehov og vurderinger skal ivaretas i planleggingen.

3.3 Miljøretting

Miljøhensyn skal ivaretas i alt utviklingssamarbeid. Energiprosjekter kan medføre omfattende konsekvenser for miljø og sosiale forhold og de fleste tiltak vil kreve at det utarbeides miljøkonsekvensanalyser. Ivaretagelse av miljøhensyn skal skje som en integrert del av energimyndighetenes planlegging og prosjektbehandling i samsvar med eget nasjonalt lovverk og internasjonalt aksepterte retningslinjer for miljø og sosiale forhold. Valg av energiteknologi bør ta utgangspunkt i fattiges lands behov med fokus på kostnadseffektivitet og energieffektivitet og være basert på nasjonale integrerte energiplaner. Konsekvenser for miljø- og naturressurser, samt antatte klima-endringer skal legges til grunn ved valg av teknologi.

Ikke-fornybar energiproduksjon basert på bruk av fossile brensler vil være dominerende i energiforbruket både globalt og i utviklingsland i lang tid framover. Selv om denne typen energikilder vil bidra sterkt både til utslipp av klimagasser og lokal forurensning, vil de for utviklingsland være nødvendige for å oppnå økonomisk og sosial utvikling, samt at de kan være helt nødvendige i situasjoner med kritisk energimangel (ref. Uganda). Utviklingssamarbeidet må derfor også bidra til å fremme mindre forurensning og en mest mulig bærekraftig bruk av slike energikilder.

Innsatsområdene for ren energi i miljøhandlingsplanen vil bli fulgt opp gjennom det bilaterale samarbeidet ved bl.a. å:

- Prioritere støtte til nasjonal integrert energiplanlegging og bidra til at både fornybare kilder og muligheter for energieffektivisering blir inkludert i slike planer.
- Bidra til at formålene for energibruken vurderes i forbindelse med valg av energiteknologi, muligheter for mer effektiv energibruk basert på eksisterende kilder, bruk av fornybare energikilder og prioritere støtte til utvikling av og bruk av fornybare energikilder, inkludert vannkraft, biomasse, vind- og solenergi, der det er samfunnsmessig lønnsomt. Både store og små vannkraftutbygginger skal ha blitt vurdert i forhold til og søkt integrert med andre vannbruksinteresser før de støttes
- Bidra til prioritering av tiltak som reduserer negative helseeffekter av bruk av biomasse i husholdningene og bærekraftig produksjon av biomasse..

I samarbeid med multilaterale organisasjoner og gjennom internasjonale partnerskap skal tiltak rettet mot energieffektivisering støttes, samt at det skal legges til rette for at energiprosjekter i de fattigste landene oppnår klimafinansiering gjennom Den grønne utviklingsmekanismen (Clean Development Mechanism – CDM). Mulighetene for økt bruk av de fleksible finansieringsmekanismene under Kyoto-protokollen er nå under utredning. Bistandsmidler kan i dag benyttes til prosjektutvikling, kapasitetsbyggingstiltak i utviklingsland og annen tilrettelegging, men ikke til kjøp av utslippskvoter.

Planlegging av energiinfrastruktur må ta hensyn til klimaendringer i form av;

- Vurdering av tiltakes innvirkning på utslipp av klimagasser.
- Vurdering av om tiltaket kan påvirke befolkningens eller miljøets sårbarhet for klimaendringer
- Vurdering av om tiltaket er utformet slik at faren for at det kan skades ved klimaendringer er minst mulig.

Norskfinansierte utviklingsprosjekter bør være i samsvar med våre globale klimamålsettinger og bidra til å gjennomføre disse der det er mulig.

3.4 Næringsutvikling

Utviklingssamarbeidet om ren energi skal både bidra til å sikre energiforsyning til nasjonal og lokal næringsutvikling, og til å bedre rammebetingelsene for private investeringer i energisektoren.

Kapitaltilgangen til investeringer i ren energi er begrenset av store investeringsbehov, lav betalingsevne og –vilje, vanskeligheter med å etablere kostnadsdekkende tariffer og generell høy investeringsrisiko. Det er nå i økende grad forståelse for at både offentlig og privat kapital vil være nødvendig for å møte investeringsbehovene, samt for å ivareta behovene for de fattigste. Utvikling av private og offentlige partnerskap (public-private-partnership (PPP)) vil være en mulig plattform for å oppnå et slikt samarbeid. Dette vil bidra til å møte ulike investorers avkastningskrav gjennom fordeling av risiko. Eventuell subsidiering fra statens side skal komme frem på en klar måte, slik at konsekvensene kan vurderes.

Privat sektor har vist relativt begrenset interesse for å investere i de fattigste land, spesielt i Afrika, mens villigheten og interessen er betydelig større i de raskest voksende økonomiene i Asia. Nasjonale myndigheters rolle kan derfor der i økende grad dreies fra å være en aktiv investor mot en mer rendyrket rolle som regelsetter og tilrettelegger for investeringer. Dette kan bidra til å skjerme offentlige finanser og legge til rette for konkurranse og mer effektiv drift.

Økt engasjement fra privat sektor betinger bl.a. mer aktiv tilrettelegging av mulige investeringsprosjekter, etablering av nasjonale energifond, aktiv bruk av garantiinstrument og generell styrking av lokale kapitalmarkeder.

Utviklingssamarbeid vil bare være et supplement til å dekke det totale investeringsbehovet innen energisektoren og må derfor brukes strategisk og katalytisk for å bedre rammebetingelsene for etablering av partnerskap.

Infrastrukturprosjekter bør planlegges og gjennomføres slik at de bidrar til lokal næringsutvikling gjennom støtte til opplæring av lokal arbeidskraft og utvikling av lokale entrepenører og leverandører. Det bør også gis prioritet til å tilgodese kontrakter til lokale eller regionale bedrifter.

4. VIRKEMIDLER

4.1 Bilateral innsats - selektivitet og fokus

Den bilaterale innsatsen skal fokusere på områder der Norge har særlige fortrinn og kompetanse. Det skal legges vekt på å fremskaffe mer analytisk og forskningsbasert kunnskap om utviklingslands tilgang på, kontroll over, behov for, handel med og forvaltning av ren energi. Arbeidet skal baseres på behov identifisert på regionalt og nasjonalt nivå og utføres i et samarbeid mellom norske og internasjonale kompetansemiljøer og utviklingsaktører.

Innrettingen av det bredere gavefinansierte energisamarbeidet skal vurderes i en landspesifikk og regional kontekst. Med samarbeidsland der energi er et prioritert samarbeidsområde (for eksempel Uganda, Mosambik og Nepal), legges det opp til et samarbeid med utgangspunkt i landenes prioriteringer og strategier. Her skal Norge ta meransvar ut over de tiltak som direkte støttes ved å delta aktivt og konstruktivt i dialogen om forvaltning og bruk av landets energiresurser, bidra til integrering av energi i nasjonale utviklingsstrategier, utvikling av sektorprogrammer og harmonisering av støtten med andre utviklingspartnere.

Videre vil det være bilateralt samarbeid med et antall andre land, hvor innsatsen vil være fokusert på spesifikke tiltak ut fra situasjonen i de enkelte land, landenes egne prioriteringer, norsk kompetanse og andre aktørers bidrag.

Samarbeid med regionale institusjoner og støtte til utvikling av regionalt samarbeid om utvikling av energisektoren og felles energimarkeder vil være en viktig og integrert del av satsingen.

Alle ODA-godkjente land vil kunne tilbys faglig samarbeid og generelt gjøres kjent med de norske erfaringene når det gjelder ren energi og den "norske modellen", gjennom besøksutveksling, seminarer, kurs og opplæringsprogrammer, støtte til universitetsstudier, forskningssamarbeid samt begrenset institusjonelt samarbeid.

Statens investeringsfond for næringsvirksomhet i utviklingsland, NORFUND, er en sentral norsk investor i energisektoren i utviklingsland, blant annet gjennom sitt samarbeid med Statkraft i SN Power Invest (SNPI). SNPI er ved sin kompetanse innen vannkraft og innretting mot investeringer i fattige land et unikt selskap internasjonalt og en attraktiv og kompetent investor. Det vil bli arbeidet videre med å finne mulige nye samarbeidsformer for å styrke mulighetene for at minst utviklede land, spesielt i Afrika, skal kunne tiltrekke seg investeringer fra NORFUND, SNPI og andre norske investorer.

Satsingen skal bidra til å legge grunnlaget for mobilisering av økte private investeringer ved utvikling av nye modeller for private og offentlige partnerskap med større grad av offentlig deltakelse og risikohåndtering, aktiv mobilisering av tilgjengelige finansieringsmekanismer, inkludert mer aktiv tilrettelegging for og bruk av CDM som finansieringsinstrument, og ved bruk av næringsutviklingsordningene for finansiering av forundersøkelser og opplæringsstøtte.

Frivillige organisasjoner kan spille en viktig rolle når det gjelder produksjon og distribusjon av ren energi på lokalt nivå, for eksempel når det gjelder lokal strømforsyning drevet av lokalsamfunnet, tilrettelegging for bruk av solcellepaneler og bioenergi og forbedrede

vedovner. Norge vil øke støtten til frivillige organisasjoner som arbeider for å fremme bruk av nye rene energikilder, samt bidra til å styrke deres pådriverrolle overfor myndigheter.

En økt satsing på ren energi vil gjøre det mulig for Norge å effektivt støtte opp under samarbeidslandenes gjennomføring av sine utviklingsstrategier, bekjempelse av fattigdom og oppnåelse av tusenårsmålene. Dette bør, forutsatt at samarbeidslandene ønsker et slikt samarbeid med Norge, føre til en markant økning av behovene for bevilgninger til ren energi.

4.2 Multilateralt samarbeid og partnerskap

Den multilaterale innsatsen skal ta utgangspunkt i organisasjonenes særlige fortrinn og kompetanse og komplementere den bilaterale innsatsen på tema og land. Norsk støtte til multilaterale organisasjoner og partnerskap innen ren energi (FN, Verdensbanken og de regionale utviklingsbankene) vil bli videreført og en videre oppbygging av porteføljen vil bli vurdert, særlig med sikte på følgende områder:

- Energi for utvikling og tilgang til ren energi med hovedfokus på Afrika, samt energieffektivisering.
- Fornybar energi og energieffektivisering, samt overgang til lavkarbonøkonomi, med hovedfokus på Asia.
- Tiltak som bidrar til å redusere negative helseeffekter, spesielt for kvinner og barn, av bruk av biomasse i husholdningene.
- Støtte til prosjektutvikling og samfinansiering av prioriterte investeringsprosjekter.

Utvikling av, støtte gjennom og deltakelse i internasjonale partnerskap vil også bli vurdert med fokus på nevnte innsatsområder. Policydialogen med multilaterale organisasjoner og partnerskap skal styrkes og i større grad enn i dag baseres på konkrete erfaringer fra bilateralt samarbeid. Den bilaterale og multilaterale innsatsen vil kunne harmoniseres på landnivå med sikte på arbeidsdeling, resultatoppnåelse og erfaringsutveksling, og sees i sammenheng i policydialog og faglig oppfølging av norskstøttet multilateral energisamarbeid.

5. SAMARBEIDSPARTNERE

5.1 Den norske fagbasen

Sentrale samarbeidspartnere for overføring av norske erfaringer og kompetanse innen bruk og utvikling av ren energi vil blant annet være departementer og direktorater (OED, NVE, MD, miljødirektoratene,), kraftprodusenter, leverandører og – distributører (Statkraft, Statnett, Nordpool)), FoU- institutter (SINTEF, IFE, FFI), universiteter og opplæringsinstitusjoner (NTNU, UMB, ICH (International Centre for Hydropower)), samt representanter fra konsulentfirmaer, firma som produserer til både kraftindustrien og til annen energiindustri, som for eksempel solceller og frivillige organisasjoner med nettverk i og konkret prosjekterfaring i våre samarbeidsland.

Det forutsettes at støtte som baseres på bruk av den norske fagbasen ytes i størst mulig grad i henhold til internasjonale forpliktelser om bistandseffektivitet. I tillegg vil den norske fagbasen være viktig som rådgivere for norsk utviklingsforvaltning.

5.2 Næringslivet/investorer

Tilrettelegging for aktiv involvering av norsk næringsliv, både leverandører og konsulenter, er en sentral del av satsingen. De eksisterende næringslivsordningene, som forvaltes av Norad, vil bli styrket og brukt mer fleksibelt for at disse aktørene kan involveres aktivt. Involvering av norsk næringsliv vil skje i henhold til retningslinjene fra OECD-DAC om avbinding av bistand. Det legges opp til samarbeid med norsk næringsliv som har uttrykt interesse for å foreta investeringer i våre samarbeidsland, bl.a. Statkraft, Agder Energi, Bergen kommunale kraftselskap, Lysekraft, Østfold Energi, Felleskraft og Nord-Trøndelag Energiverk, samt øvrig relevant industri både innen vannkraft og annen ren energi.

Aktiv involvering av norske leverandører og investorer i dette initiativet vil kreve at GIEKs ramme for reduksjon av politisk og regulatorisk risiko tilpasses behovet for slik støtte og at tapsgrunnfondet økes.

Videre utredes det nå hvordan det kan legges til rette for mer aktiv bruk av de fleksible mekanismene under Kyoto-protokollen. Når resultatene fra dette arbeidet foreligger vil det bli tatt inn i det videre arbeidet med operasjonalisering av initiativet.

6. ORGANISERING, KVALITETSSIKRING OG RESULTATOPPFØLGING

6.1 Organisering

I utgangspunktet planlegges, forvaltes og rapporteres utviklingssamarbeidet om ren energi av de respektive ledd i forvaltningen som har budsjettansvar for innsatsen. Ambassadene vil være sentrale i gjennomføringen av initiativet. Hovedansvar for faglig kvalitetssikring og resultatrapportering av innsatsen tilligger Norad.

Følgende prosjektstruktur foreslås etablert for å sikre strategisk innretning, koordinering og rapportering av initiativet, samt involvering av og konsultasjoner med samarbeidspartnere:

Prosjektgruppe. Sammensatt av representanter fra UDs seksjoner med budsjettansvar for initiativet (Geografi seksjonene, FN, Bank og Miljø), samt Norad og Norfund. Prosjektgruppens funksjon er å koordinere og prioritere engasjementet på energisektoren, rapportere om satsningen, samt vurdere policy- og strategispørsmål. Den vil videre ha ansvar for arbeidet med den politiske profil på bistandsbudsjettet innenfor energisektoren og bidra i budsjettprosessen.

Prosjektgruppen ledes av energirådgiver i Seksjon for utviklingspolitikk og rapporterer til assisterende utenriksråd. Norad er sekretariat for prosjektgruppen.

Det antas at det vil etableres en egen prosjektstruktur når den nye spesialrådgiveren er på plass og at prosjektleder for ren energi prosjektet inngår i denne strukturen.

Referansegruppe: Sammensatt av representanter fra OED, MD, NHD, GIEK, Eksportkreditt, SNPower, Innovasjon Norge og akademia. Den vil videre ha representanter fra relevante deler av næringslivet som kraftprodusenter, leverandører og konsulenter samt norske frivillige organisasjoner. Referansegruppens funksjon skal være informasjonsutveksling, konsultasjon mellom aktørene og bidra til faglig diskusjon og utredning (eventuelt organisert i særskilte

arbeidsgrupper opprettet av prosjektgruppen). Det forutsettes at alle medlemmene i prosjektgruppen også deltar i møteneh med referansegruppen.

6.2 Kvalitetssikring og resultatoppfølging

Som for alt utviklingssamarbeid skal energisatsingen holde høye faglige og forvaltningsmessige mål. Norsk energibistand har et potensial for å forbedre praksis med hensyn til å dokumentere og rapportere resultater, lære av erfaringer og basere dialogen med samarbeidsland og andre utviklingspartnere på kunnskap og erfaringer fra felt. Norad har et særlig ansvar for kvalitetssikring og resultatoppfølging av hele initiativet.

Kvaliteten på innsatsen skal styrkes ved økt vektlegging av analytisk arbeid og mer aktiv deltakelse i dialog om politikkutforming og strategier på land og regionnivå, i multilaterale organisasjoner og mot andre samarbeidspartnere på giversiden.

Energibistanden opererer på ulike arenaer, som (indirekte) bidrag til forskjelligartede utviklingsmål (fattigdomsbekjempelse, infrastrukturutvikling, investeringer og økonomisk vekst). Måling og rapportering av resultater forutsetter definering av klare målsettinger med tilhørende indikatorer på et strategisk nivå, og at det fastsettes klare krav til rapportering av disse i avtalene som inngås om støtte. Tilstrekkelige ressurser må dessuten settes av for å dokumentere resultater av mottaker.

Parallelt med utviklingen av en tiltaksplan for innsatsen vil det bli utarbeidet kvalitative og/eller kvantitative mål som grunnlag for rapportering. Fremdrift og oppnådde resultater skal rapporteres på årlig basis gjennom St.prp. nr. 1.

Det er igangsatt en omfattende uavhengig evaluering av norsk energibistand som vil bidra til det videre arbeidet med styrking av kvalitetssikring og resultatrapportering.